

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 299

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 4 januari 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bestrijding kraaiachtigen met Larsenkooien en trechtersvallen - Modaliteiten

Zwarte kraai, kauw en ekster zien we geregeld opduiken in de Vlaamse tuinen en steden. Ze behoren tot de groep van de kraaiachtigen. Deze familie wordt beschouwd als de meest intelligente binnen de orde van de zangvogels. Ondanks de belangrijke rol die ze vervullen in de natuur (bv. als kadaveropruimers en evenwichtsbrengers van dienst), kan het opportunistische karakter van deze vogels evenwel voor schade zorgen aan professioneel geteelde gewassen. Als afwijking op de Vlaamse soortenbeschermingsregels voorziet bijlage 3 van het Soortenbesluit daarom in de mogelijkheid om bepaalde bestrijdingsmiddelen in te zetten, waaronder Larsenkooien en trechtersvallen.

Voor de bestrijding van zwarte kraai, kauw en ekster met Larsenkooien en trechtersvallen wordt in de wetgeving geen melding gemaakt van een maximale toepassingsperimeter rondom het perceel waarvoor de bestrijding wordt aangevraagd. Dat kan leiden tot absurde situaties. Bijvoorbeeld: men vraagt het gebruik van Larsenkooien en trechtersvallen aan voor een perceel met professioneel geteelde gewassen; in werkelijkheid plaatst men deze honderden meters verder, verspreid over een volledig bejaagbare oppervlakte, om zo zwarte kraai, kauw en/of ekster om andere (niet-wettelijk bepaalde) beweegredenen te bestrijden. Voor de bestrijding van brandgans, spreeuw en gaai daarentegen wordt in de wetgeving wel een perimeter van 150 m vermeld.

De bestrijding van kraaiachtigen en het gebruik van Larsenkooien en trechtersvallen is onderworpen aan verschillende gebruiksvoorwaarden. Een van deze voorwaarden is het gebrek aan andere bevredigende oplossingen. Dit wordt beoordeeld aan de hand van de vraag 'of alle preventieve maatregelen (cf. Code Goede Praktijk) zijn genomen die redelijkerwijs mogen verwacht worden'. Uit de praktijk blijkt dat deze voorwaarde automatisch kan worden 'afgevinkt' waarvoor geen bewijs moet worden geleverd en slechts één maatregel volstaat. Er is evenmin sprake van systematische controle op het effectieve gebruik van de preventieve maatregel(en). Op die manier is de huidige regelgeving rond het gebruik van Larsenkooien en trechtersvallen te vrijblijvend en bijgevolg te vatbaar voor misbruik.

Uit de tekst en de toelichting van het Soortenbesluit blijkt evenwel dat de bestrijding van zwarte kraai, kauw en ekster ook kan worden aangevraagd 'ter voorkoming van belangrijke schade'. Dit betekent dat een dergelijke afwijking eventueel ook preventief gegeven kan worden. De toelichting bij het Soortenbesluit stelt daarvoor louter de voorwaarde voorop 'dat er sprake moet zijn van een reëel risico op belangrijke schade'.

1. a) Hoeveel aanvragen heeft het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) de afgelopen vijf jaar ontvangen voor de bestrijding van zwarte kraai, kauw en/of ekster? (per jaar/per provincie)
- b) Hoeveel van die aanvragen werden geweigerd en wat zijn daarvoor de voornaamste redenen?
- c) Wat is het totaal aantal aangevraagde trechtersvallen en Larsenkooien voor diezelfde periode? (per jaar/per provincie)
- d) Hoeveel inbreuken heeft de Natuurinspectie vastgesteld op het gebruik van Larsenkooien en trechtersvallen in diezelfde periode? (per jaar/per provincie)
2. a) Op basis van welke kennis of studies is de perimeter van 150 m gekozen met het oog op de bestrijding van brandgans, spreeuw en gaai?
- b) Op basis van welke kennis of studies werd beslist om geen toepassingsperimeter toe te passen voor de bestrijding van zwarte kraai, kauw en ekster?
- c) Hoeveel van de aanvragen tot bestrijding van deze kraaiachtigen met behulp van Larsenkooien en trechtersvallen werden voor een periode van meerdere jaren aangevraagd?
3. a) Vindt de minister dat deze vrijblijvendheid inzake het effectieve gebruik van preventieve maatregelen voldoende het enorme belang ervan onderschrijft?
- b) Zijn er al gerichte controles gebeurd op het effectief toepassen van de verplichte preventieve maatregelen voorafgaandelijk aan de aanvraag tot bestrijding? Zo ja, op welke schaal en met welk resultaat?
- c) Ingeval de controles veeleer sporadisch gebeuren of helemaal niet gebeuren, kan de minister dan wel met voldoende zekerheid besluiten dat deze manier van werken succesvol is en afwijkingen op de beschermingsregels strikt worden beoordeeld?
- d) Hoe staat de minister er tegenover om, ter bevordering van het gebruik en de positieve effecten van de preventieve maatregelen, het minimumaantal gebruikte maatregelen op te trekken naar minstens een combinatie van twee maatregelen?
- e) Hoe staat de minister tegenover het bepalen van een periode waarin de preventieve maatregelen minimaal ingezet moeten worden en het aanleveren van bewijs daarvan, vooraleer kan worden overgegaan tot een bestrijding van de doelsoorten met Larsenkooien of trechtersvallen?
4. Hoeveel van de aanvragen die ANB de afgelopen vijf jaar heeft ontvangen voor de bestrijding van zwarte kraai, kauw en/of ekster beroepen zich op deze uitzondering tot het preventief wegvangen van deze kraaiachtigen? Op welke wijze beoordeelt ANB de voorwaarde van het 'reële risico op belangrijke schade'?

ANTWOORD

op vraag nr. 299 van 4 januari 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. a. Het gebruik van vergunningen voor de bestrijding van kraaiachtigen is van toepassing vanaf 2019. Daarvoor werd gebruik gemaakt van eenvoudige meldingen conform de jachtwetgeving. Een overzicht van het aantal aanvragen is weergegeven in bijlage 1.

b. Er werden geen aanvragen bestrijding zwarte kraai, kauw en/of ekster geweigerd.

c. Het gevraagde overzicht wordt weergegeven in bijlage 2.

d. Het gevraagde is weergegeven in bijlage 3. Een opsplitsing per provincie is niet beschikbaar.
2. a. De perimeter werd in 2019¹ ingevoerd als verstrenging ten opzichte van het vroegere meldingssysteem. Deze perimeter werd voor spreek en gaai als voorwaarde ingevoerd omdat de populaties van deze soorten achteruitgaan. Spreek en gaai kunnen enkel bestreden worden wanneer schade aan fruitgewassen dreigt. Dit is een duidelijk afgebakend gewas wat dergelijke perimeter ook rechtvaardigt. De bestrijdingsperiode wordt dan ook beperkt tot de periode waarin deze soorten schade kunnen veroorzaken. Voor brandgans werd de perimeter toegevoegd in het kader van een afstemming met de principes van bijzondere jacht ter voorkoming van schade conform artikel 28 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014. De overzomerende brandganzen kunnen enkel bestreden worden door middel van inloopkooien.

b. Voor kraaiachtigen werd deze perimeter niet vermeld omdat deze populaties stabiel tot sterk stijgend waren in 2019². Het uitvoeren van bestrijdingsmaatregelen ten aanzien van kraaiachtigen heeft, gelet op hun omvangrijke populaties, geen betekenisvol negatief effect op die populaties. De soorten zijn bovendien ook zeer mobiel en worden als opportunisten beschouwd die in verschillende gewasstadia, jaarrond en bij verschillende gewassen, voor schade kunnen zorgen. Er zijn bij ANB geen concrete schadegegevens gekend. Dit is wel het geval bij roek, een soort die niet bestreden wordt. De schadedossiers gekend bij ANB geven schadepercentages van 30 tot 80 %. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) onderzoekt momenteel of het haalbaar is om voor Vlaanderen een proefopzet uit te werken om tot meer concrete schadegegevens voor kraaiachtigen te komen.

c. Dit overzicht is weergegeven in bijlage 4.
3. a. De bestrijding als vermeld kan alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Deze voorwaarde wordt beoordeeld aan de hand van de vraag of alle maatregelen zijn genomen die redelijkerwijs mogen worden verwacht om schade aan professionele gewassen, fruitteelt of habitats te voorkomen. De campagne www.natuuralsgoedebuurt.be is nog steeds actueel en focust op de mogelijkheden voor het voorkomen van de schade die kraaiachtigen

¹ <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/?search=soortenbesluit>

² [Trends op basis van de Algemene Broedvogelmonitoring Vlaanderen \(ABV\)](#)

toebrengen. Doch hebben de gekende akoestische en visuele preventieve maatregelen weinig effect bij zwarte kraai, kauw en ekster. Deze intelligente soorten weten snel wanneer er geen gevaar dreigt. De landbouwer is genoodzaakt voortdurend van werkwijze te veranderen wat de redelijkheid bijgevolg in vraag stelt. De gekende en redelijkerwijs toe te passen preventieve maatregelen worden daarom niet als 'een andere bevredigende oplossing' ervaren. Dit neemt niet weg dat ze aanvullend op het wegnemen van de populatiedruk kunnen genomen worden om het risico op schade te verminderen. Preventieve maatregelen blijven belangrijk.

- b. Gelet op het antwoord in 3a, gebeuren er geen controles op preventieve maatregelen voor kraaiachtigen. Dit is wel het geval bij aanvragen voor spreeuw en gaai. Hier wordt in principe bewijs van de inzet van preventieve maatregelen gevraagd. Voor deze soorten worden de afwijkingen niet verleend wanneer geen preventieve maatregelen worden ingezet.
 - c. Zie 3a en 3b.
 - d. Momenteel werkt mijn administratie aan de evaluatie van de Code Goede Praktijk. Maar zoals in de eerdere antwoorden reeds vermeld werd, hebben de gekende visuele en akoestische preventieve maatregelen bij kraaiachtigen weinig tot geen effect. Om schade te voorkomen aan fruitplantages merken we dat de meeste betrokken landbouwers in de praktijk reeds meer preventieve maatregelen nemen dan diegene die wettelijk verplicht zijn.
 - e. Zie 3d.
4. Dit gaat om 255 aanvragen in 2019, 289 aanvragen in 2020, 153 in 2021 en 155 in 2022. Er is sprake van 'belangrijke schade' van zodra het uitbetalingsbedrag hoger ligt dan € 300. De hoogte van dit bedrag is juridisch verankerd in het soortenschadebesluit en bedraagt minimaal € 300. Het risico op belangrijke schade is voor heel Vlaanderen reëel in het geval van kraaiachtigen. Voor spreeuw en gaai is dit risico enkel reëel rond fruitgewassen en tijdens een beperkte periode van het jaar.

BIJLAGEN

- [1. Overzicht aantal aanvragen bestrijding kraaiachtigen](#)
- [2. Overzicht aantal trechtersvallen en larsenkooien](#)
- [3. Cijfers overtredingen trechtersvallen en larsenkooien](#)
- [4. Overzicht aantal meerjarige vergunningen](#)